

Om
 et Par rare Fugle,
 af
 H. Ström.

At de Fugle, som jeg her beskriver, skulle være ganske nye og ubekjendte, drister jeg mig ikke til at paastaae, efterat saa mange i vore Tider, have anvendt al muelig Flid, at bringe denne saavel som andre Deele af Natur-Historien til al muelig Fuldkommenhed. Imidlertid troer jeg dog, at de fortjene at kaldes rare, siden jeg ei har fundet finde nogen tilstrekkelig Underretning om dem i Hr. de Linné hans Systema Naturæ, Brünnich, Ornithol. Boreal. eller andre Skrifter, som jeg har havt Anledning at raadfore mig med.

Jeg haaber altsaa ved disse Efterretninger at kunne gjøre et lidet Tillæg til vor Norske Fugle-Historie, og ved det samme at bevise

bevise dem en i Tjeneste, som i denne Deel af Videnskaberne, ligesom alle andre, forlange at have noget fuldstændigt, i hvilket Fald jeg ikke vil ansee min Umage for ilde anvendt.

Den første, som i Kobberstik forestilles Tab. X. fig. 1. er en Søe-Fugl af Andes Slaget, som kan være nok sagt for at give et Begreb om dens Skabning i Almindelighed, i Henseende til Neb, Tænder, Tunge og Fødder, i hvilket alt jeg ikke finder noget som fortjener vidtløstigt at beskrives for dem, som kiende Vønder, da Nebbet har giensnemstgige Næsebore og en stumpet samt Nægeldannet Spids; Underkieben sine paa Kant staaende Plader eller Tænder; Overkieben lige saadanne, men mere skraasiddende og spidsere i Enden; Tungen sine bløde Riødtænder, saavel ved Foden, som paa Siderne hen til Midten, hvor den og er forsynet med korte Haar eller Børster, ikke at melde om de fire kiødagtige og aflange Dypsielser, den har oven paa ved Tunge-roden, og det flade Riødstykke under Tungen, der strekker sin tynde bruskagtige Ende uden for Tungen selv, eller rettere udgjør dens yderste Deel. Man seer allerede deraf, at den er en And; skiont den i Henseende til Størrelsen bør regnes blant de smaae.

Det

Det som meest adskiller dem fra andre Vender, er da Stierthen med dens to yderste Fiere, der ere en heel Spand lange, men for største Delen ei bredere end et Halmstraa, undtagen nærmest Roden, hvor de kan være dobbelt saa brede eller lidt mere. De ere ellers ganske flat liggende og lidt krumme eller opad bøiede i Enden. Ved Siderne af disse sidder to andre temmelig lange Fiere, dog kun tredie Delen saa lange som hine.

Farven er paa Nebbet sort, paa Hovedet ligeledes, omkring Dinene hvidgraa, som gjør en stor Plet paa Hovedets Sider; Halsen brunsort, paa Siderne lysere, eller graaagtig; Brystet tilligemed den halve Deel af Bugen sort; Ryggen deels sort, deels sort og rødbrun, da de sorte Fiere har brune Kanter, endelig allernederst sort midt ad, men ellers hvid ligesom Bugens bageste Deel og Rumpen. De lange Stierthfiere tilligemed de tvende kortere ganske sorte; Vingerne ligeledes eller kun mørke, dog Slagfiere af anden Orden mere brune end sorte; Fodderne sorte.

Da den blev opskaaen befandtes den at være en Zan. Den blev ellers studt sidst i Junii, i en Fiord 5. Meile fra Havet,

Ehr. Selsk. Skr. 5. D. M m

vet, hvor den laae alene i Mundingen af en Elv og dukkede idelig saaledes at alene Stiertfjerene stode op af Vandet. Hvad den der søgte, kan sluttes af det der fandtes i dens Strube, nemlig en Mængde af de Rør, som det Insekt Phryganea bygger af Sandforn og Gruus paa Elvenes Bund.

At den er den egentlige og rette Trosvører, hvorom meldes Søndmørs Beskriv. 1ste V. S. 233. bør man ikke tvivle paa, ligesom og dens lange Stiertfjere vel nok kan lignedes med Troer eller Stænger, som føres bag i en Baad og gemeentlig rejker uden for Baaden. Det Navn Hav: Old. Island. Ha: Elda, bruges vel ofte saa vidt jeg veed i Flæng med det foregaaende; Men om Islandernes Ha: eller Hav: Elda er den samme som vor Hav: Old, om Trosvøreren og Hav: Olden er fuldkommen eet, og om de begge ere *Anas hyemalis Linnæi*, alt dette synes meget uvist. 1.) Fordi Hr. Brynniche i hans *Ornith.* p. 17. anfører adskillige i Skabning og Farve ulige Fugle af dette Slags, som hvad endeel angaaer ikke vel kan blive blotte Art: Forandringer. 2.) Fordi Hannen af *Anas hyemalis* saaledes som Hr. de Linne beskriver den i hans *Fauna Suec.* i adskillige Ting afviger fra den Hans Fugl jeg her har beskrevet, endskjønt Liges den

den for det øvrige er stor nok til at viise, at den blant alle hidindtil bekiendte Fugle ikke nærmer sig til nogen mere, end til bemeldte *Anas hyemalis*.

Den anden er en liden Landfugl, Knap ottende Delen større end Figuren som sees Tab. X. fig. 2. Den sees her ofte, fornemmelig om Vinteren, og da den kommer flyvende ind i Husene, kan man endog gribe den med Haanden, paa hvilken Maade jeg har faaet mange af dem. Endskiont jeg tvende gange har forsøgt at sette dem i Buur har dog ingen af dem levet Dagen ud, end sige længer. Jeg er derfor ikke i Stand til at melde noget om dens Levemaade, dette ene undtagen, som andre have berettet mig, at den i Stav-Burene (Stolpe-Boderne) kan æde Kiod, som en Kiod-Meyse, endskiont jeg og har fundet Birkekopper i dens Mave, og slutter deraf, at samme er dens jevnlige Føde. Nogen Forskiel paa Kionnet i Henseende til Størrelse, Farve eller andre udvortes Omstændigheder, har jeg ikke merket, dog bør jeg ei forglemme, at den hvorefter Beskrivelsen er giort var en Han. Nu følger Beskrivelsen selv, som best viiser, til hvilket Fugleslag den henhører.

Hovedet indtil neden for Dinene er sort og har en hvid Eoverlinie nærmest Nebbet, som kiendelig adskiller den fra andre mig bekiendte. Een har jeg dog seet, som isteden for den hvide Eoverstreg havde to hvide Punkter, hvilket jeg i Begyndelsen ansaae for en Forskiel i Kionnet, indtil jeg skar den op, da den ligeledes befandtes at være en Han. Den blev ellers fanget i Måh Maaned og kunde maaskee være en Unge, ligesom den og var lidet mindre og havde ei saa fuldkommen krumspidsigt Neb, som den jeg i Beskrivelsen egentlig har havt for Dinene.

Nebbet oven fra betragtet, kiledannet, da det fra Roden tager efterhaanden af i Brede; Øverste Kiæbe kiledannet, i Enden krum, spids og længer en Underkieben *) Næseborene ovale og giennemsigtige; Farsven sort. Tungen

*) Herved maa jeg erindre dette som noget besynderligt, at da jeg sendte et Exemplar af denne Fugl til en i Naturhistorien meget kyndig Ven, lagde han især Mærke til at Øverkieben var kortere end Underkieben, hvilket den Tegning jeg tog af den førend den blev bortsendt ligeledes fuldkommen istemmer; Men da jeg siden fik flere at see, fornam jeg just det som var tværtimod, nemlig at Øverkieben ei alene var længst, men endog gif krumt ned over Underkieben, som Tegningen trolig forestiller.

Tungen spyddannet, foran splittet med fremstikkende fine Haar eller Børster, men bag til besat med bløde Tænder.

Halsen tyk, bag paa sort, for paa hvid, med tvende paa Siderne indgaaende hvide Bugter i det sorte, af hvilke den nederste ikke kommer tilsyne, uden naar Halsen strækkes ud. Samme hvide Farve strækker sig og til Brystet, Bugen og Rumpen. Dog ere alle Fierene paa den inderste skjulte Deel sorte, og alene uden til hvide.

Ryggen sort eller muusgraa, dens nederste Deel lysere, men Stiertsens øverste Dækkefiere sorte.

Slagfierene mørke, de fire første af een Farve, de elleve efterfølgende hvide ved Nøden, hvilken hvide Farve tiltager efterhaanden indtil den tolvte og trettende, som ere for største Delen hvide og alene paa øverste halv Deel noget sorte. Vingernes Dækkefiere

M m 3

sorte,

forestiller. Jeg forlod mig dog ikke paa et eneste Exemplar, men fangede siden flere, som dog alle befandtes ligedannede. Jeg henstiller altsaa til nærmere Undersøgning af hvad Aarsag een og samme Fugl, kan have saa forskellige Skabning i Henseende til Nebbet, som dog hos de fleste Art. Forandringer pleier være uforanderligt.

sorte, naar de som henhøre til de syv sidste Slagfiere af anden Orden undtages, der ere mestendeels hvide, hvilken hvide Farve tillige med Slagfiereenes, gjør en langagtig hvid Plet midt paa Bingen.

Stierken sort med en hvid Brømme paa de yderste Fiere, hvilken dog ikke strækker sig lige ned til Spidsen. Ellers ere alle Fierene i den yderste Spids lidt hvide og ligesom forslidte.

Laarene graaspragtede, Fødderne sorte, den middelste Taae længst, og Bagtaaens Kloe noget længer end samme.

Beskrivelsen viser som mig synes, at den henhører til det Fugleslag, som kaldes *Motacilla*, og da Farven er alene sort og hvid, vil jeg kalde den *Motacilla leucomelas*, overladende til dem der skrive i System at give dens fuldstændige Definition, i Fald den, som jeg tænker, er ubekendt. Den frumme Overkiebe, de giennemsigtige Næseborer og den hvide Tverlinie i Panden, er ellers det der synes meest at adskille den i sit Slag.

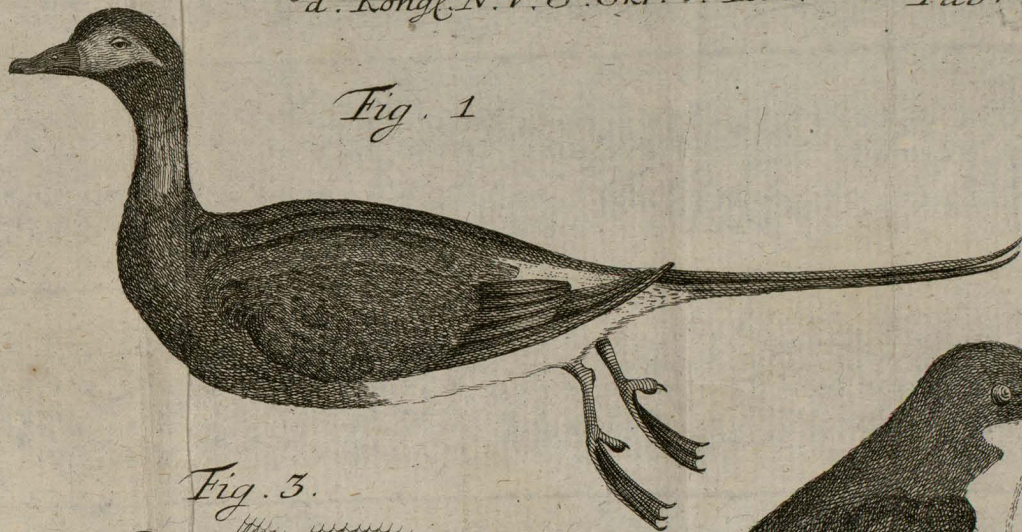

Fig. 1

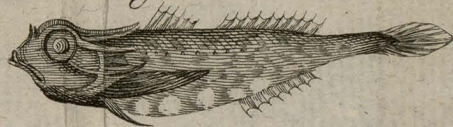

Fig. 3.

Fig. 2.